

Lubelska Izba Rolnicza

Stanowisko

Zarządu Lubelskiej Izby Rolniczej

Z dnia 18 stycznia 2021 roku.

w sprawie uwag do zapisów Postanowienia branżowego oraz Instrukcji odbioru buraków cukrowych zawartych pomiędzy Krajową Spółką Cukrową S.A. a przedstawicielami plantatorów buraków cukrowych

Lubelska Izba Rolnicza jest samorządem rolniczym, który działa na rzecz rozwiązywania problemów rolnictwa i reprezentuje interesy zrzeszonych w nim podmiotów. Plantatorzy buraków cukrowych to również członkowie samorządu rolniczego, których Izba ma prawo reprezentować. W związku z licznymi głosami rolników w sprawie warunków kontraktacji buraków cukrowych, Zarząd Lubelskiej Izby Rolniczej przedstawia poniższe uwagi. Zostały one sformułowane na podstawie Porozumienia branżowego i Instrukcji odbioru buraków cukrowych zawartych pomiędzy Krajową Spółką Cukrową S.A. a Związkami plantatorów, jak również opinii plantatorów buraków cukrowych.

Po pierwsze, według Instrukcji Krajowej Spółki Cukrowej główka korzenia buraka cukrowego nie jest pełnowartościowym surowcem. Niezależne badania wykonane na zlecenie LIR dowodzą, że w główkach polaryzacja cukru jest podobna jak w korzeniach. Buraki dostarczane przez rolników muszą spełniać określone normy w tym zakresie. Tymczasem, zgodnie z Instrukcją, główki korzenia powiększają wartość zanieczyszczeń, pomimo, że są pełnowartościowym surowcem. Co za tym idzie, taka praktyka prowadzi do znacznego zaniżenia wynagrodzenia rolników. Przepisy Porozumienia i Instrukcji nie przewidują żadnych odstępstw od tej zasady. Rolnicy nie mają możliwości prawnych, aby zakwestionować takie działanie Spółki i żądać zapłaty za pełnowartościowy surowiec, który dostarczyli zgodnie z umową.

Po drugie, zwracamy uwagę na procedurę odwoławczą dotyczącą kontroli jakości buraków cukrowych.

Zgodnie z Instrukcją, sprawdzenie prawidłowości stosowanych procedur, między innymi wyników polaryzacji, odbywa się po zgłoszeniu zastrzeżeń przez plantatora do Kierownika Laboratorium, pod jego nieobecność do Inspektora Zmianowego lub do przedstawiciela ZPBC. Kontrola odbywa się komisyjnie, ale jest prowadzona bezpośrednio przez przedstawicieli Spółki. W tym kontekście należy podkreślić, że „nikt nie może być sędzią we własnej sprawie”. Weryfikacja procedur powinna być obiektywna. Dlatego też Walne Zgromadzenie Lubelskiej Izby Rolniczej podjęło stanowisko, aby Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi powołało niezależne, akredytowane laboratoria, które będą wykonywać analizy na zawartość cukru w burakach cukrowych oraz zawartość suchej masy w wysłodkach buraczanych. Jest to bardzo ważna kwestia z punktu widzenia interesów rolników. Zgodnie bowiem z § 4 ust. 1

Porozumienia, ilość zakontraktowanych buraków określona zostaje przy zawartości cukru 16,0 %. Od zawartości cukru w dostarczonych burakach zależy, czy plantatorzy wywiążą się należycie z umów kontraktacji. Jako doświadczeni plantatorzy, rolnicy mają prawo upewnić się, że ocena jakości buraków jest obiektywna i rzetelna, a w przypadku wątpliwości jeszcze raz sprawdzić poprawność analiz poczynionych przez Cukrownię. Obecne rozwiązanie przyjęte w Porozumieniu stanowi uprzywilejowanie jednej strony umowy względem drugiej. W przypadku, w którym Cukrownia podtrzyma wynik swoich badań, rolnik nie ma żadnej innej możliwości ich podważenia.

Uprawnienie plantatorów do weryfikacji procedur jest zatem tylko pozorne. Dlatego też Lubelska Izba Rolnicza na wniosek rolników zleciła i sfinansowała wykonanie prób na zawartość cukru w burakach cukrowych oraz zawartości suchej masy w wysódkach na obszarze naszego województwa. Próby zostały pobrane i przeprowadzona została ich analiza przez certyfikowane, niezależne laboratorium podczas odbioru buraków z przym w czasie trwania kampanii cukrowniczej. Władze Spółki zostały poinformowane o akcji pobierania prób oraz zapoznane z analizami. Wyniki wykazały niepokojące różnice na niekorzyść plantatorów.

Po trzecie, rolnicy w przypadku wątpliwości, co do oceny jakości buraków przez Cukrownię w zasadzie nie mogą wypowiedzieć umowy, czy też od niej odstąpić, a następnie podpisać umowy z innym przedsiębiorcą niż Krajowa Spółka Cukrowa. Wynika to z pozycji Krajowej Spółki Cukrowej na rynku. Rolnik może w ostateczności zdecydować się na zaprzestanie plantacji buraków cukrowych, ze stratą zarówno dla siebie, jak i dla Cukrowni. Dlatego tak ważne jest opracowanie warunków współpracy satysfakcjonujących wszystkie Strony.

Po czwarte należy zwrócić uwagę aby limity kontraktacji uzależnione zostały także od średniej zawartości cukru w burakach cukrowych dostarczonych od danego rolnika.

Apelujemy zatem o zweryfikowanie postanowień Porozumienia i Instrukcji w powyższym zakresie.

PREZES
Lubelskiej Izby Rolniczej
Gustaw Jędrejek

